

СКОРОТЕЦА.

(Courier.)

Число 22.

Четвртакъ 18 Марта 1843.

Год. II.

ДАРЪ СРБСКЕ ЛЕПОТЕ.

одъ

Милоша Радоичића.

Подъ Фрушкомъ горомъ зеленомъ,
Цветала цвећемъ долина;
У нѡйзи стазомъ тананомъ
Ходала дѣва млађана.

Надъ нѡмъ се небо ведрило,
И звезде сийне блистале;
Предъ нѡмъ в цвеће цветало,
Каранфилъ, ружа и лале. —

Цветай ми, цветай долино!
Ты рая земногъ предѣле!
Ты душе мое милно!
Ты сласти райске изворе!!

Изъ тебе я љу румена,
И росна цвећа набрати;
Два венца съ нѡме невена,
Заслужнымъ на даръ оплести!

Бданъ љу венацъ я дати
Найбольемъ могъ Рода Сыну,
Нек' съ нѡме краси до смрти
Поносно онъ Главу дичну:

„О верный Сыне мог' Рода“,
„Слава ти Главу венчала“!
„Я самъ ти одъ цвећа мога“
„Ружичный венацъ оплела“!

Другий љу венацъ я дати
Найбольой Рода мог' Кѣери,
Нек' с' съ нѡме дичи до смрти,
У пркосъ Рода невери:

„О верна Кѣери мог' Рода“
„Слава ти Главу венчала“!
„Я самъ ти одъ цвећа мога“
„Ружичный венацъ оплела“!!

ОДГОВОРЪ *)

на Питаня Гдна П. Нинковића.

1.) Можели се место ш. употребити
шч. слѣдователно или ш. излишно?

Често се ш. чуе у србскомъ взику,
но мени се ово ш. у србской Писмени-
цы тако излишно бити види, као што
ми се и многа друга писмена, а особито
она, коя су изъ два у едно као и
ш., слита и споена излишна бити ви-
де. И судимъ, да в свака Писменица
тимъ савршениа, што манѣ знакова има
за моћи свеколике гласове изразити;
Ови гласови треба да буду тако чисти
и прости, да се више немогу раздѣлити
и ако се налазе у ковмъ писменомъ знаку
два гласа, была ясна или неясна, ми-
слимъ, да в болѣ такове гласе раздвои-
ти, неголи писмена умложавати. Тако и
писмо ш. нив просто и чисто, већ сло-
жено и споено тако, да се може на два
неясна гласа шч. разцѣпити: У србскомъ
взику, као што реко, чуе се често ш. на
примѣръ и у слѣдуюћима рѣчма: гушче

*) Овај в прилогъ учредничество јештъ 8 Дек.
(п. г.) примило, по сбогъ неки узрока ни
в га до садъ могло штампати. Н.

вашче, крушка, кришчица пушчанъ, клашчиъ, квашчій, вршчанинъ, итд. но кадъ разсудимо, до су ове производне рѣчи отъ слѣдуюћи прости рѣчи; гуска, вашка, крушка, кришка, класакъ, квасаць, вршаць произишле, гдѣ се два писмена ск. шк. сц. щц. по свойству ѡзика, у друга опетъ два писмена шч. преокренула, моћи ћемо съ пунимъ правомъ заключити, да не треба два писмена у едно безъ сваке нужде сливати: и зато самъ я тога суђеня, да ѡ шц. србској писменици излишно, и да треба мѣсто нѣга шч. писати. — Ово писмо шц. има саюза и са другимъ Питанѣмъ Гд. Нинковића, коѡ ѡ слѣдуюће:

2.) Можели се шц. свуда у ѣ. или шт. премѣнити?

Црквено-Славенско шц. премѣнюесе у србскомъ нарѣчию свагда или у ѣ. или шѣ. или у шт.

а) шц. премѣнюесе свагда у ѣ. гдѣ годъ коренна рѣчь садржава у себи т. мѣсто коѡга стои црквено шц. н. п. намещу намећемъ отъ наметъ, полещу полещемъ отъ полеть, — свѣща свѣћа отъ свѣтъ — освящень отъ светъ, зато и Свећеникъ а не Свештеникъ, трепещу трепещемъ отъ трепеть, обѣщати и завѣщати обѣћати и завѣћати отъ обѣтъ и завѣтъ, погрѣшно дакле завѣштати, позлащень позлащень отъ злато, — заплещу заплещемъ отъ плеть, оттудъ плещи плещя, хощу хошу отъ хотѣти итд.

По овоме правилу имаю и сва Причастія настоѣћегъ времена ѣ. мѣсто црквено-славенскогъ шц., ѡръ се ова Причастія ображаваю отъ трећегъ лица Числа Множественогъ времена настоѣћегъ, коѡ кодъ Славена изилази на т. н. п. отъ поють поющій поюћи — отъ поять поящій поећи — отъ гризуть гризущій гризући — отъ мещуть мещущій мећући, а не метаюћи, тако исто не писаюћи мазаюћи но пишущући, мажући ѡръ се некаже: они метаю, писаю,

мазаю, но они мећу, пишущу, мажу. Погрѣшно такође посрбскою нѣци су щій на суштій; но кадъ бы Србинъ потребовао ову рѣчь, требало би да буде сући отъ суть, као и Свећеникъ отъ светъ.

Далѣ, шц. премѣнюесе на ѣ. и у свима глаголима, кои изилазе у неопредѣленомъ наклоненію на щц. н. п. влещи вући, теци тећи, рещи рећи, сѣщи сѣћи, стрищи стрићи, пеци пећи оттудъ и пећъ, мощи моћи оттудъ мощъ моћъ немощный немощни.

Но кромѣ ови има у Србина јоштъ гдѣкој рѣчи, гдѣ се црквено шц. претвара у ѣ: н. п. куща кућа, тисаща тисућа, нощъ ноћъ и прч. но како и зашто? не знамъ. Мени се чини, да и ове, и овима подобне рѣчи по пренадведеноме правилу тако исто, и сбогъ тогъ истогъ узрока прелажу шц. у ѣ., но мени нису нѣгови корени познати.

Подобно и црквено-Славенско жд. претварасе у ѣ., кадъ се у корену налази само д., н. п. раждаю рађамъ отъ родъ — осуждень осуђень отъ судъ, — зажаждень жаждень отъ жадити — гложду глођемъ отъ глодати, принуждень принуђень отъ нудити. — Но не отъ звиждати и дреждити звиђати и дређити, ѡръ ова два глагола и у свомъ корену имаю оба писмена жд.

в) Ако ѡ пакъ шц. у славенскомъ нарѣчию мѣсто ст. положено, онда се ово шц. у србскомъ премѣнюесе на шѣ. н. п. отъ пусть пущати пушћати — отъ простъ прощати, прашћати, дакле не: праштати пуштати — отъ гостъ угощень угошћень, зато се каже и гошћа — отъ постъ запощатися запошћаватися — отъ частъ причащати причешћивати — отъ растъ доращати дорашћивати — отъ крсть крещень кршћень отъ — власть ополновлащень опуновлашћень — отъ мастъ омащень омашћень — отъ мѣсто намѣщень намѣшћень. — Тако отъ Ли-

ста лишће, отъ честь чешће — тако отъ отвести отвешћу, отъ напрести на-прешћу итд. Србо кодъ насъ као што самъ казао, т. прелажесе у њ. а. с по свойству џика премѣнюесе у ш. Тако отъ носити бива ношиво, отъ месити мешня, отъ пасъ пашче итд.

г.) Ш. претварасе и у србско шт. н. п. шажу- штедимъ, щить- штить, щце- юшце, потщуся- пашти ћу се щцетна- штетна дщица- штица, тощъ- ташть, лѣнцина- лѣнштина, огнище- огниште, вршчу- врштимъ, пишчу- пиштимъ, пишчу- пиштемъ итд. но гдѣ, како и зашто тако бива? неznamъ. Рећи само пакъ, да свойство србскогъ џика то тако иште, била би слаба отрада за џдноплеменика нашегъ н. п. Росса или Чеха, кои би, разумѣваюћи црквено-славенски џикъ, желіо по овоме и наше србско нарѣчіе, своимъ собственимъ прилѣжанѣмъ научити, и поискао би отъ насъ филологичка правила, по којма би се могао међ прочима, и у обзиру овогъ писмена щ. основано управљати; а мы, у мѣсто да му такова правила да-мо, да га упутимо на то тако илски-ваюће свойство џика нашегъ, онда онъ не би нишито знао, гдѣ ће мѣсто црквено — Славенскогъ щ. полагаѣи ѣ гдѣ шћ, и гдѣ шт. — За моћи такова правила положити, мислимъ, да би отъ необходимое потребе било, Діалекте и прочи стари и нови Славена добро знати, или поне нѣиове филологичке књи-ге имати и прилѣжно читати.

(копачъ слѣдуе).

СТО РОЂЕНЕ БРАЋЕ.

Србска народна преповедка.

Пре много година живіо е у брего-говитомъ Славоніе пределу поштень и радень земледѣлаць по имену Недель-ко са своіомъ супругомъ Драгиньомъ.

Богъ е трудове нѣгове благословіо, и тако су сва дѣла и предпріятія нѣгова срећно за рукомъ ишла. Онъ е велико иманѣ за кратко време своимъ трудомъ себи стекао, тако да га е цела околи-на за најсрећнигъ човека на овомъ свету држала. Али при свемъ богатству, ни е Неделько тако задовољанъ быо, као што други мислише. Онъ бы себе за много срећнигъ човека овогъ света др-жао, кадъ бы ков мужко чедо имао, ков бы му радость и угѣха а у дубокой ста-рости нѣговой, велика подпора было: али све бадава! — онъ ни тако сре-ћанъ не бјаше, да бы комъ рођеномъ и-манѣ свое оставити могао. — Већ е тридесетъ година прошло было, одъ како е онъ са своіомъ верномъ супру-гомъ живіо, безъ да е пожеланогъ порода доживіо. — Бадава е душа нѣгова вишнѣмъ Богу вопила; бадава е онъ жертве на олтарь приносио: нѣго-ва молитва ни е услужана была. Недель-ко већ и по столѣтія пережи и не-моћ осећати поче; зато и сву надеж-ду изгуби, да ће икадъ доживити на-слѣдника свога иманя.

Џдногъ ведрога ютра отиде Недель-ко одъ куће на неколико дана, да свое стадо одъ оваца надгледити. Кадъ тамо оде, види на несрећу свою, да е вели-кий поморъ стадо нѣгово напао, одъ когъ му много овце поскапаше. Овай га случай принуди, да више неделя у полю проведе, и да се за помоћ добра свогъ за раніе постара. Кадъ се по дужемъ вре-мену већ болій изгледъ указа, врати се онъ кући своіой натрагъ. Јошгъ у авлію ни ступіо ни е, ал' му некій јукъ и вриска до ушћю дође, као да су се кучићи и мачићи целе околине у нѣго-вой кући скупили. Поити дакле унутра што брже, и отвори врата одъ себе. Садъ, као окаменѣнъ на прагъ стаде, ни-г' е знао, кудъ и на коју страну, да се окрене. Драгина нѣгова, седела е сла-

ба и око нѣ у повою лежау неизбробна деца, коя су врискала и яукала. Недельку се при овомъ погледу коса на глави наостреши, онъ у найвећој смутњи, као изванъ себе тамо, амо по авли одаше и после краткогъ времена кодъ куће га не стаде. Сирота Драгиня пуна туге, шго јој мужа на еданпутъ не стаде, однесе свог сто мужке деце, које јој небо по жељи нѣной поклонило, у ваятъ, и пође не бы л' где свогъ мужа угледала. Она пређе многе брегове и долине, дозивајући свогъ Недельку, али онъ се гласу нѣномъ не одазва. — Уморена врати се кући, у надежди, да ће слуге кадъ се съ посла кући врате нѣга зацело наћи. Али после неколико дана и ови се натрагъ вратише, но Недельку не быше ни гласа, ни трага. Кадъ већ Драгиня види, да е безъ мужа остала, поче помало и сама бригу о ситной деци својој водити, и нѣи неговати. Година е една за другомъ пролазила, а съ нѣима е пролазио и споменъ кодъ селяна о Недельку, сама се јоштъ една Драгиня нѣга опоминяла и често при вечери својој деци о нѣму зборила, да е Неделько нѣовъ отаць быо, да е онъ велико иманѣ стекао, које они уживаю и да га е на еданпутъ одъ куће нестало кудъ? и камо? не зна се. — Одъ својо нѣны сынова найвећма се одликоваше најстариј, по имену Јанко, кои е сву бригу на себе узео и старешина кућевный у 20 години постао. Беседа Драгиняна о изгубљеномъ Недельку узбудила е велику желю у деци, да бы отца свогъ свойски потражили, па да га или у животу, ако Богъ да, нађу, или одъ све неволѣ, да на гробу нѣговомъ коју сузу синовне захвалности пролију, где му мирно кости нѣгове почиваю. Више су пута они намеравали у светъ поћи, да отца свогъ потраже, али јѣи е мати удилъ одъ нѣовогъ предпрјатія одвраћала. — У очи едногъ бла-

гогъ дана, кадъ сурођена браћа са својомъ майкомъ за асталомъ седела, дође некѣи странъ човекъ у собу. Онъ е осамдесетогодишный стараць быо, али јоштъ у снаги и тако крепакъ, да е болѣ изгледао, него у садашњемъ времену гдекои младињ. Бела, дуга коса покрывла му е плећа, а седа брада прострла се до пояса: „Помоз' Богъ“ назове онъ свима и замоли, да бы препоћити могао. Драгиня са своимъ синовима радо старца прими, посади га за пуну трпезу, да се вломъ и винцемъ мало опорави. Са дѣ старина о свачемъ преповедати стаде, и својомъ умиљатомъ беседомъ тако се свима допадне, да сви еднородно намерише старца дуже времена у гостима задржати.

(Продужиће се.)

СВЯТЫЙ СОЮЗЪ *)

Die Heilige Allianz.

одъ Петра Римскогъ

„Во имя всесвятыхъ и нераздѣльныхъ Троицы. Нѣова величества Царь Австрійскій, краль Прайскаїи Царь Россійскій, слѣдствіемъ великѣи слѣчава, које три ове послѣдне године у Еурспи знатнымъ чине, и слѣдствіемъ благодѣанія,

*) Святогъ овогъ Союза съ немецкогъ на Сербскій преводъ не толико новости ради, колико лѣпогъ ради нѣговогъ и подражанія достойногъ примѣра зажелю самъ средствомъ преполезногъ намъ Пештанско-Бѣдимскогъ Скоротече на тупъ издати. Примѣра велимъ ради, кои намъ прекраснѣи показѣ, на чемъ сѣ великѣи и славиі нашегъ вѣка Мѣжеви Гражданскогъ живота срећъ и благополѣчѣ оснивали. Три ова Союзна Монарха своима грднима и пространными царствама твердо основаніе, не на богатствѣ нити силы орѣжія, но на Богѣ, и нѣговомъ Словѣ, на прав-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

коя є божественно провидѣніє надъ ови-
ма державама милостиво распротрло,
кои Правительства свое вовѣреніє и на-
деждѣ свою єдинственно на нѣга поло-
жила внѣтряннѣ увѣрени всеѣ, да є нѣжд-
нш, да владѣтели взаимни свои сообра-
щенія теченія, на достохвалными исти-
нама основоположе, чемѣ настъ Священ-
ный Законъ Богоспасителя учи“.

„Они дакле торжественно являю,
да настоящагѣ дѣйствія предмѣтъ єсть:
Цѣломъ свѣту нерѣшимма нѣова заключе-
нія сазнати дати, да они, какѣ у соб-
ственнымима своимма державными управле-
ніяма, такѣ и у политическими сообра-
щеніяма, съ свакомъ дрѣгомъ державомъ,
за правила хоѣе образъ Священнагѣ за-
кона узети: правила правде, хрїстіанске

ди и любви и мирѣ положили всеѣ:
а да сѣ имѣ ѡснованія на твердомъ
темелю положена, то намѣ времена
показію; и гди се годѣ домъ Гра-
жданства таковымъ матеріяломъ и
на таковомъ темелю не зыда, тамо
нема постоянства, ни напредка ни бо-
жієгѣ благослова. Тамѣ нема ништа.
Тамо є мракъ и вѣчно замѣшател-
ство (chaos eine Vermischung), комъ у
стопце слѣдѣє пропасть, паденіє и
разрѣшеніє. Да є страхъ Божій сва-
ке мудрости начало, то є давно ре-
чено, и дѣйствіємъ доказано: слѣ-
дователнш дакле онде, гди божі-
єгѣ нема страха: гди Граждани съ
своима напрегнѣтима силама, гордо-
стію и високоуміємъ више, нежели
пѣтемъ закона божієгѣ, пѣтемъ прав-
де, мира и братске любви, нѣго-
вомъ дѣлѣ и намѣри основъ и на-
предакъ положити трудесе; гди се
Божієгѣ имена текѣ у крайнѣй нѣ-
жди, на смертной постели опомнию,
и текѣ онда, кадѣ веѣнъ исчезнѣвшимъ
силамъ живота, клонѣномъ главомъ
узмѣнене къ небѣ возводеѣи очи нѣ-
гова всемогѣца у помощь зовесе си-
ла: онде гди сѣѣтна, развращенна и
распѣстна чѣвствованія превосход-
ство, а чѣвства внѣтряннѣгѣ благо-
родства, чѣвства скромности, чѣвства
упованія на Бога и нѣговѣ святѣ во-
лю, у трекій доле разрядѣ: — та-
мо! о тамо! нема оне праве по о-
образѣ и по подобію ѡ Бога дароване

мѣдрости: тамо держи лакомислѣ,
слабость, вѣтрогонство и съ нима
у ближнѣмъ сродствѣ стовѣна лѣдость
у рѣкама своимма кормило Граждан-
скогѣ корабля: тамо пре или после,
или неизбѣжимо Гражданско содрѣ-
жество, кораблѣкрѣшеніє терпяти
мора. — Та кадѣ єданѣ владѣтель
кралѣвини и народѣ своемъ на божі-
ой правды среѣѣ шенива и тражи,
зашто ты драгій Согражданине! тво-
ію колеби и твоію убогой породи-
цы на песку а не на каменѣ места
тражишь? — Не, не, ми хоѣемо у
нашемъ добромъ Скоротечи лѣпе
примѣре читаюѣи, братѣ брата лю-
бити, у слоги живети, и добрѣ слѣ-
довати. Биѣе намѣ Богъ, и нѣгово
С. слово пѣтевождѣ живота нашегѣ,
єрбо є текѣ онѣ, по С. Писмѣ, пра-
вый животѣ путь и истина. - Какѣ што
се мое отеческо сердце радѣє, кадѣ
ѡ у училище ходеѣе ми дѣце чѣємъ,
да имѣ є Г. Учитель лѣпѣ нѣкій, изъ
новина зовоми Скоротеча, примѣрѣ
или преповѣдку проповѣдао: кою
ми они съ найвеѣномъ радостію дѣ-
тинскимъ начиномъ єданѣ дрѣгогѣ у
речма претркияваюѣи, изпроповѣда-
ю и да ли то може такѣ быти пита-
ю: такѣ мыслимѣ да и свакомъ ро-
дителю мило быти мора, кадѣ види,
да мѣ дѣца, іоштѣ у млада своя лѣ-
та, ѡ лѣпима примѣрима понятія фа-
таю. А бѣдѣи да многа Г. Дѣтона-
ставниці помяѣте новине держе,

любви и мира, која не сами да се къ приватномъ обратѣ животѣ, но и напротивъ, и на сама княжеска заключенія да дѣйствию, и свакий ѿимъ коракъ прате; као што и есу само она, оно средство, коимъ се человѣческа установленія потврждаваю, ѿновима несовершенствама помощь дае. Слѣдствіемъ тога Нюова Величества у слѣдѣющимъ Артікѣлама согласи се есѣ“.

„1. По речма Священнаго Писанія, ков свима людма налажѣ, себе каш браћѣ взирати, хоћею да овимъ Союзомъ у едномъ правомъ и неразрѣшимомъ братствѣ соединѣни да останѣ, и еданѣ дрѣгогъ као Соотечественницы да сматраю, хоћею у свакомъ случаю помощь и защищеніе да си даю, хоћею свое подданнике, као отцевы свою породицѣ да сматраю, и ѿи као такове, дѣхомъ братства, управляю, и тымъ шдѣшевлени, законъ, миръ и правдѣ да защищаваю“.

„2. Слѣдствіемъ сегш, единственно и силѣице начало хоће быти то, да како речени владѣтели, такш и ѿнови подданницы еданѣ дрѣгомъ услѣге, ненарѣшима благотворенія, взаимнѣ наклонность показываюћи, и тымъ одѣшевлени бѣдѣћи сви себе као Сочлени, те исте Христіянске Народности сматраю. Сва три Союзена Монарха взыраю сами себе текъ каш провидѣнія посланике, кои ѣ трима оными едне и те исте породице границама управляти, сирѣчь: Австріомъ, Прайскомъ и Россіомъ. Дакле при-

праведно бы желити было, да и они своимъ ученицыма кадѣ што лепо изѣ ѿи ѿимъ кажѣ, као што то наши мѣстни високоуч. Господа Дѣтонаставницы честш и охотнш своимъ ученицыма творе, за кои ѿиовѣ великин и повседневни трѣдѣ, ѿ мое стране, као отацѣ учеѣ ми се дѣице торжественно и усердѣише овимъ благодаримъ.

знаю и то, да христіянскій Народъ, когѣ части они и ѿнови Народы сочиняваю, воистинѣ дрѣгогъ управителя нема, кромѣ оного, комѣ сами и достояніе и сила принадлежи: ербо сами у ѿѣмѣ налазесе Сокровища любви, наѣка, и безконечне мѣдрости, то есть: Бога, нашегѣ божественногѣ Спасителя Исѣса Христа, Слово всевысочайшаго, Слово живота“.

„Слѣдовательно Нюова величества препорѣчѣю найѣжнимъ попеченіемъ своимъ народима, каш едно единито средство, да овай уживаюћи миръ, кои изѣ добре совѣсти проистиче и единственнш постоянѣ есть, себе повседневнш више у началма и у исполненію овни дѣжности, коима божественнш Спаситель люде учіо, соутверде“.

„3. Све оне власти, ков ова свята начала, коя сѣ настоящимъ актомъ предложена, торжественнш признаю и признати узхоћею, кашш е къ среѣи овогѣ предѣго време узнемиренногѣ Народа важно, да се ѿ садѣ ове, на человѣческе сѣдбине втеченіе имаюће правице у толикш извершѣю, у колико ѿимъ принадлеже, хоћеюсе съ свакомъ приликомъ као и наклоностію, у овай Святый Союзъ пріимити“.

„Трегѣбо преведено и у Паризѣ подписано лѣта Спасенія 1815 ^{14/26} Септември“.

„Францѣ“

“Фридрихъ Вилхелмъ“

“Александръ“.

ВѢСТИ.

Пешта. Говори се, да е одѣ стране Пештанско-маѣарскогѣ позоришногѣ дружства Магистратѣ овдашнѣ вароши умолѣнъ: да бы Пештанскій Немачкій театеръ маѣарскомъ театралномъ дружству предао се. О овай вѣсти го-

дорећи обширніе „Пешти-Хирлапъ“ између прочегъ вели: Садъ има прилику управительство града, а и цело избрано грађанство ясно показати да су мађаризацији озбыли наклонѣни, и да имъ трудно одъ жара отечестволюбія пламте. Садъ на' никадъ! — На заключеніе овогъ предложенія нестерпѣливо се очекуе.

ДОПИСИ.

Изъ Бае. Нѣгово Высокоблагородіе Ц. Кр. Надзиратель Г. Н. С. Народны наши Школа, Господинъ Евгенийъ отъ Гьурковичъ, у полномъ здравію приспѣо е 18 Фебруарія т. л. у мило мѣсто рожденія свога, и сутраданъ 19 истогъ мѣсеца, у кругу избрани, и отмѣны овогъ мѣста лица, присуствовао е са задовољствомъ школскоме испиту, наше учеһесе дѣянице, кою е, као свагда и у свако доба топлымъ, и истинитымъ родолюбіемъ соотвѣтно высокому достоинству своге, мудрымъ, и пробитачнымъ сирѣчь увѣщаніемъ своимъ посоветовао; да бы ова православно исповѣданіе свое усердїише, и свято хранила — да бы сва добра наставленія внимателно слушала, и охотно прїямала — да бы се безропотно, благоразумнымъ Учителѣма, Родителѣма, и свима Старіима повиновала, и ове слушала, — да бы благопрістольность свудъ, и на свакомъ мѣсту наблюдавала, — да бы леньость, као найотровнију болестъ избѣгавајући, возлюбила трудъ и паштенѣ у свима своимъ путнымъ пословима. И да отъ тако само живеће, и владаюћесе дѣце, бываю прави Хрістіани, — вѣрни, и правични Цару подайници — полезни члени отечества, — Подпоре Рода свога, — и у свему честни, и поштени люди. Едымъ словомъ Нѣгово Высокоблагородіе Г. верховный Надзиратель ревностиише настои, да Нѣму вовѣрене Н. Ц. Кр. и Анос. Величествомъ наше Народне Школе, у цвѣтуће станѣ доведе — у комъ благодатномъ Нѣговомъ за савъ Г. Н. С. Народъ дѣлу занста бы већъ еданпутъ, и то што скоріе требало, да му сви у Австрійскимъ областима живећи, не текъ само Сербљи, но и Власи и Грецы единозаконна браћа наша, на помоћъ притеку и да тако изъ самогъ основа просвѣщеніе свое систематически започну; ерѣ безъ добро уреждены и съ нужнымъ Фундаціама снабдѣны Школа Народны, никадъ се ни еданъ Народъ просвѣтити не може, ма онъ, по случаю и илѣдама коекаковы выши заведенія књижевны имо.

Изъ Баната. Помѣ нашего књижества. одъ како се Мушицкїй, Светићъ, Стеићъ, Вукъ, Стаматовићъ, Пейчићъ и други славни наши писатели на нѣму указаше, све већма и већма починѣ цветати. Епоха она, кою су Доситей, Райћъ, Терлаићъ и Стойковићъ у 18 веку чинили, лепу намъ дав надежду, да ће се и у нашемъ столѣтїю появи. Само то бы се едно садъ и то праведно желати могло, да се дѣла Матице, кою е народъ досадъ као светино сматрао, и у којој найвеће повѣреніе имо, у больій поредакъ доведу. Ерѣ сваки Сербљинъ, кои се развитку нашего књижества и напредку общегъ блага радуе, съ тугомъ мора признати и казати, да е М. С. поредъ свою досадъ родолюбивы и готово безпримѣрны одъ великодушны Србаля на олтаръ сръбскогъ, као што мыслимо, просвѣщенія принесены жертвїи юшгъ свеедиако у таковомъ станю, кое ако дуже узрае, Матица ће С. много кодъ народа повѣренія изгубити. Ерѣ одъ више ны и то знатни и у народнымъ стваря разумѣвајући се мужева, кои положеніе и садашнѣ Матицине окрестности савимъ познаю и съ чистымъ окомъ М. Сръску сматраю, више самъ пута имо прилику чути, да М. С. своимъ опредѣленїю за садъ не одговара. — — — Но фала Богу, да е нѣнъ высокопоч. Господинъ Предсѣдатель и пронциателни и веій мужъ, нехъ да не бы онъ поредакъ подъ своіомъ влашћу држати умео. А да бы насъ онъ юшгъ већма о своимъ добрымъ намѣренїа увѣрїо, то га сви као ревнителни общегъ добра умолявамо, да онъ све оне Мужеве, кои су у нашемъ роду или знаѣмъ већи наука украшени, или родолюбїемъ отлични, за Членове у Матицу Сръску позове; ерѣ тымъ же само начиномъ М. С. оно повѣренїе себи повратитъ, кое е подъ Светићемъ имала. Далѣ се умолява Господинъ Предсѣдатель Матице Сръске, да онъ строго забрани Учреднику Сръски Народны Новина, да онъ не меће више у новине такове вѣсти, кое не само да се не могу за истините примити, него ни помислити; особито такове вѣсти, кое се Матице тичу; као оно у числу б. С. Н. Н. 17 Ян., гдѣ стои „Изъ засѣданія М. С.“; ерѣ сви, кои смо годъ новине читали, морали смо се дивити, да нашъ Г. Учредникъ С. Н. Н. тако неистините вѣсти у свое новине сме и може ставляти. Тако исто у обявленїю Сръбскогъ Лѣтониса стои Г. Маниулантъ безъ имена штампанъ. Я самъ хотѣо и овогъ дншнїй Лѣтонисъ имати, у толико радїе, што е нѣговъ Учредникъ у роду сръбскомъ као ученъ и

славанъ мужъ познатъ; но будући да име Г. Манипуланта нисамъ знао, а на Дружтво М. С. нисамъ хотѣо писати, изъ тогъ узрока, што бы се съ мнѣмъ за Лѣтописъ посланимъ повѣста онако исто догодило, као и съ прилозима, кои се за Лѣтописъ шило, а у С. Н. Ансту читаю, да не бы велимъ за Лѣтописъ опредѣлени новци другомъ коме, у руке допали, па онда бы опетъ бубанъ ударіо, „Шта ћемо и како ћемо“? Зато е Матица србска већъ за еданъ Лѣтописъ, а можебыти и за више штетовала. И садъ опетъ наново умолявамо Г. Предсѣдателя М. С. да онъ све ствари Матичине извиди; да они новчани прилози, кои се за Лѣтописъ или на Матицу шило, у Матичину, а не у новинарску касу долазе, да се они писмени прилози, кои су за Лѣтописъ одређени, на Учредника Лѣтописа Г. Дра Јована Суботића шило. Г. пакъ Учреди. С. Н. Н. молимо, и ако себи жели добра, советуемо, да у свое новине, кое онъ назива политическимъ (?) само политическе предмѣте ставля; еръ већъ смо се писама учреднически наситили, конма онъ самъ многій себи милій цвѣтакъ придѣва, чега бы се еданъ човекъ, кои жели да се међу прве Мужеве брои, стидити морао. Ако нема, или не зна што политическо превести или казати, то нека тай посао другомъ, кои е у томе вѣштій, преда; еръ у противномъ случаю задовольни ћемо быти само са Скоропечомъ, у коме намъ нѣговъ Г. Учредникъ такове предмѣте сообштава, кои су и полезни и забавни и поучителни. Еръ поредъ голе и наге истине, кою у нѣму као у школи учимо, читамо у нѣму између други књижевны предмѣта и миѣніе и то знатни Књижевника о езику, комъ е поводъ дао Г. Нинковићъ, предложивши 5 питања србскомъ Филологу. — И тако се мы сладкомъ надеждомъ питамо, да ће наша публика, увидивши благородну Скоропече цѣль, онимъ га жаромъ обымати и примати, съ коимъ обима и прима оногъ вѣстника, кои свомъ народу добре, и полезне, и истините гласове о књижеству и о народнымъ стварма доноси.

Србскогъ књижества Любитель.

СМЕСИЦЕ.

(Смртъ отъ золѣ). У Штаерској, мѣсту Хаусендорфъ, извезе дете едно на колицама мла-

денца, и почне се на ливади играти. На еданъ путъ спази, да неке животињъ изъ землѣ излазе, у кое лакомо задиркиваше, а то су биле золѣ, отъ кои една на нѣга налети и уеде га. Болѣтицомъ забунѣно дете у плачу и врискама отрчи кући, а младенца у колицама лежећа остави, на кое цео рой нападне и тако изуеда, да е дете умрети морало.

(Горе и доле естъ щастіе човека). Орловъ е био любимацъ Російске царице Катарине II, али е по несрећни, као што се често догађа, нѣну милость по времену изгубіо, и нѣгово мѣсто заступіо Потемкинъ. Еданъ путъ силазећи се Орловъ преко степена царски сретне Потемкина, кои се горе пеняше, и шта е у Двору ново Орлова пыташе? Ништа друго, отговори Орловъ, него да се вы пенѣте горе, а я идемъ доле. (Чокерлинъ.)

НОШИВО.

(съ образомъ ч. 8)

КЊИЖЕВНО ОБЈАВЛЕНІЕ.

У Н. Саду у комисіи кодъ Петра И. Стояновића изишла е, и добити се може у књигопродавницама Карла Гайбела у Пешти; и Јосифа Венедикта Удове у Бечу:

СРБСКА ГРАММАТИКА

или

ПИСМЕНИЦА

По начину, коимъ найславниі наши садашњи Списатели пишу, нарочно на ползу премиле младежи Србске устроевна

одъ

ЈОВАНА ПОПОВИЋА

Савршеногъ Богослова и П. Учителя.

1843

цѣна 40-кр. у Сребру.

Издаватель Димитрій Јовановићъ. (Bastei Gasse Nr. 349)